

Tekin, Burcu (2017). "Eva Perón'un (Evita) Oyunculuktan First Lady'liğe Yükselişindeki Unsurların Otobiyografisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi". *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 18, S. 33, s. 471-491.

DOI: 10.21550/sosbilder.304271

EVA PERÓN'UN (EVİTA) OYUNCULUKTAN FIRST LADY'LİĞE YÜKSELİŞİNDEKİ UNSURLARIN OTOBİYOGRAFİSİ ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

Burcu TEKİN*

Gönderim Tarihi: Nisan 2017

Kabul Tarihi: Haziran 2017

ÖZET

Arjantin'de Buenos Aires'e bağlı Los Toldos'da Juan Duarte'nin evlilik dışı çocuğu olarak dünyaya gözlerini açan María Eva Duarte küçük yaşlarda babası tarafından terk edilmiş, annesi ve kardeşleriyle hayat mücadelesine tek başına atılmıştır. 15 yaşındayken oyunculuk yapmak için Buenos Aires'e gider, radyo ve tiyatro aracılığıyla Arjantin'de ünlenmeye başlar. Eva María Duarte'nin sıradan ve geleceği yokmuş gibi görünen hayatı Juan Perón'la tanışınca değişir. Juan Perón'un Evita'yla olan birlikteliği siyasi çevreler tarafından hoş karşılanmaz. Juan Perón devlet başkanlığı döneminde işçi, alt ve orta sınıfın desteğini kazanırken, Evita da kurduğu vakıfla yoksullara barınak ve ücretsiz sağlık hizmeti başlatır. Milyonların kalbini kazanan Evita henüz otuz üç yaşındayken rahim kanseri sonucu hayata veda eder. Araştırmanın amacı Eva Perón'un hayatı, gelişim ve yükseliş sürecinde yaşadıkları, bahsedilen dönemde Eva Perón'un politik, sosyo-kültürel anlamda Arjantin'e yansımalarının otobiyografisi ve çeşitli bilimsel kaynaklar aracılığıyla okuyucuya aktarılmasıdır.

Anahtar Kelimeler: *Evita, Eva Perón, Otobiyografi, Arjantin, Latin Amerika.*

* Okt. Dr., TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Yabancı Diller Bölümü, burcutekin82@gmail.com

Eva Perón (Evita) From Acting to Being A First Lady and Evaluating the Facts of Her Rising in the Frame of Her Autobiography

ABSTRACT

María Eva Duarte, who opened her eyes to the world as an out-of-marriage child of Juan Duarte in Los Toldos, Buenos Aires, Argentina, was abandoned by her father at an early age, and she found herself alone in life struggle with her mother and siblings. When she was 15, she went to Buenos Aires to perform, and became famous in Argentina by way of radio and theater. Eva María Duarte's life that seems to be ordinary and without a future changes when she meets Juan Perón. Juan Perón's relation with Evita is not welcomed by political circles. During the presidency of Juan Perón, while he is gaining the support of the workers and the lower and middle classes, Evita also establishes shelter and free health care for the poor with the foundations. Evita, who won the hearts of millions, died of uterine cancer at the age of 33. The purpose of the research is to transfer the reflection of Eva Perón to Argentina in a political, socio-cultural sense through the various scientific sources and autobiography during the mentioned period that Eva Perón lived in the development and ascension process.

Key Words: *Evita, Eva Perón, Autobiography, Argentina, Latin America.*

GİRİŞ

Latin Amerika yüzyıllar boyunca çeşitli toplumlara ev sahipliği yapmış, kültürel bağlamda çeşitlilik gösteren renkli bir bölgedir. Kendine özgü karakteristik yapısı doğal olarak yaşayanları da etkilemiş, bu kültürel zenginlik farklı figürlerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Hem yaşadığı dönemde hem de ölümünden sonra Arjantin için önemli bir değer olan María Eva Duarte (Evita)'nin çalkantılı yaşamı hakkında pek çok iddia vardır. Bu çalışmada hakkında çeşitli varsayımlar bulunan Evita'nın yaşamı, oyunculuktan First Lady'liğe uzanan dönüşümü, bu süreçte yükselmesini sağlayan olası unsurların otobiyografisi ve bilimsel kaynaklar temel alınarak açıklanması hedeflenmektedir.

Evita 1919 yılının Mayıs ayında Arjantin’de Buenos Aires’e bağlı Los Toldos’da Juan Duarte’nin Juana Ibarguen’den evlilik dışı çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Doğum tarihi ve doğum yeri hakkında çeşitli varsayımlar mevcuttur. Farklı kaynaklarda Evita’nın 26 Nisan 1919 yılında veya 7 Mayıs 1922 yılında Junín’de doğduğu iddia edilmektedir (Navarro 1994: 15). Otobiyografisinde çocukluğundan fazla bahsetmeyen Evita, Blanca (1908), Elisa (1910), Juan Ramón (1914) ve Erminda Luján (1916) adlı dört kardeşin en küçüğüdür. Evita doğduğunda babası resmi olarak Estela Grisolia ile evli, üç kız çocuğu sahibi bir adamdır ve ailesiyle beraber Chivilcoy’da yaşadığı bilinmektedir (Navarro 1994: 18; Cristoffanini vd. 2014).

Chivilcoy’daki hayatından başka bir düzene ve aileye sahip olan Juan Duarte’nin bu durumu fark eden resmi nikâhlı eşi Estela Grisolia’nın Juana’nın bulunduğu yerleşim merkezi La Unión’a sayısız ziyaretleri beş çocuğuyla beraber küçük bir köyde yaşayan Juana Ibarguen’i ve çocuklarını rahatsız bir konuma düşürmüştür. Juan’ın evden ayrılmasıyla beraber ekonomik zorluklar yaşayan Juana, yerleşim merkezinin dışında bir eve taşınmış, çocukların bakımını sürdürmek için dikiş dikerek geçimini sağlamaya çalışmıştır (Navarro 1994: 18). 8 Ocak 1926’da Juan Duarte’nin araba kazasında yaşamını yitirdiği haberini alan Juana, çocuklarıyla birlikte Juan Duarte’nin cenazesine katılmak için Chivilcoy’a gider. Juana’nın cenazeye katılma isteği hoş karşılanmamış, Juana ve çocuklar olumsuz birtakım davranışlara maruz kalmışlardır. Tüm olaylara rağmen çocukların babalarının cenazesine mezarlığa kadar eşlik etmelerine izin verilmiştir (Navarro 1994: 18).

Juana’nın “diğer kadın” kimliğiyle cenazede yer alması ve yaşadıkları yerde durumun bilinmesi psikolojik bağlamda değerlendirildiğinde hem Estela hem de Juana için sarsıcı bir deneyim olarak yorumlanabilir. Bu verilerden yola çıkarak çok küçük yaşta babasını kaybeden Evita’nın yaşamında travmatik cenaze olayının ve baba figürü eksikliğinin Evita’da yaşamın devamı için gerekli motivasyonu olumsuz yönde etkilediği düşünülebilir. Bunun yanı sıra babasız bir yaşam, ekonomik zorluklar ve yalnızlık Evita’nın toplumsal

anlamda sınıf ayrımının farkına varmasını sağlamış, durumu nedeniyle belirli bir topluluğa ait olma duygusunu ve aidiyet kavramını bundan sonraki yaşamına yön vermesi açısından etkilemiş olması da muhtemeldir.

1951’de yayımlanan çocukluğundan ve sanat yaşamından fazla bahsedilmeyen “*Evita: “Hayatım”*” adlı otobiyografisinde yaşamı boyunca duyguların kendisini yönettiğini ve ona ilham verdiğini dile getiren Evita, küçüklüğünden itibaren içinde büyüyen adaletsizlik karşısında hissettiği öfkenin ruhunda hüküm sürdüğünü ve bu öfkenin yoksulların ve zenginlerin var olduğunu öğrendiği zaman derinleştiğini belirtmiştir (Perón 1990: 12-13). On bir yaşına kadar dünyada zenginlerin ve yoksulların varlığını doğal düzen içinde normal karşılarken o dönemde karşılaştığı bir işçinin zenginler çok olduğu için yoksulların da bulunduğunu söylemesi onu derinden etkilemiştir (Perón 1990: 12-13). Evita otobiyografisinde bu konuyla ilgili fikirlerinden şöyle bahseder:

Saniyorum insanlar sosyal adaletsizliğe daha çocukluk çağında alışmaya başlıyorlar. Yoksulların kendileri bile altında ezildikleri sefaletin, mantıklı ve doğal alını yazıları olduğunu sanıyorlar. Buna alışıyor ve zehirlere yavaş yavaş alışmak nasıl mümkünse, ayak uydurup dayanmaya başlıyorlar (Perón 1990: s.14).

Eva Perón (Evita) hakkında yazdığı yazılarla tanınan ve Arjantin tarihinde uzmanlaşan Navarro, *Evita* adlı kitabında küçük yaşlarda toplumsal adaletsizliği deneyimleyen ve babasının yokluğuna alışmaya çalışan Evita’nın 31 Mayıs 1927 yılında anneannesini kaybetmesinin onun yaşamında önemli bir kırılma noktası olduğunu vurgular (Navarro 1994: 22). Sekiz yaşında okula başlayan Evita üçüncü sınıfa tamamlamadan Junín’e taşınmaları sonucu General Viamonte’deki okulundan ayrılmıştır. Junín’de 1930’dan 1935 yılının ilk aylarına kadar yaşamıştır. Evita’nın bahsedilen dönemde hocası olan Palmira Repetti, onun topluluk karşısında konuşma ve hitap sanatında

başarılı olduğunu ve daha okul sıralarındayken çeşitli tiyatro gösterilerine katıldığını belirtmiştir. (Navarro 1994: 22-29)

Her insan karşılaştığı sıkıntıların üstesinden gelmek için farklı bir yol izler. Yaşamı sorgulama biçimi ve bakış açısı insanlarda farklı tepkimeler oluşturur. Aktarılan bilgiler doğrultusunda hem babasının ölümü ve cenaze evinde yaşadıkları hem de anneannesinin ölümü doğal olarak Evita'yı etkilemiş ve yaşanılan süreçte karşılaştığı zorlukları yenmek adına kendini tiyatro ve sanatla ifade etmeyi seçmesi belki de gelecek dönemler için dönüşeceği kişi hakkında ipuçları vermektedir.

1. Evita'nın Yükselişinde Sanat Yaşamının Etkisi

Evita Junín'de bulunduğu dönemde Junín'in monotonluğundan sıkılmış ve Buenos Aires'e gitmeye karar vermiştir. Kendini oyunculuk yaparak ifade etmeyi seçen Evita'nın evden ayrılışı ve Buenos Aires'e yolculuğu hakkında pek çok söylenti vardır. Bunlardan biri Evita'nın dönemin ünlü tango şarkıcısı Augustín Magaldi ile kaçtığı iddiasıdır. Bu iddianın farklı bir yorumu da annesinin izniyle Augustín Magaldi ve eşiyle beraber yolculuk ettiğidir. Bu ve bunun gibi dedikodular Evita'nın Buenos Aires'teki ilk yıllarında peşini bırakmaz. Evita'nın oyuncu olma isteğine şiddetle karşı çıkan annesi Juana, Evita'ya Buenos Aires'te gerçekleşen bir radyo programındaki etkileyici gösterisinin ardından radyo müdürünün ona küçük çapta kontrat yapmasına kısacası iş teklif etmesine sinirlenmiş ve Evita'yı arkadaşlarının evinde bırakarak Junín'e geri dönmüştür (Navarro 1994: 30-31; Caroglio 2008: 169). Evita'nın "ilk zaferi" baskın ve inatçı bir karaktere sahip annesini yola getirip Buenos Aires'teki hayatına ilk adımı atması olarak yorumlanabilir (Navarro 1994: 32). Aktarılan bilgilere istinaden Evita'nın annesi Juana'nın otoriter bir karakter olduğu, çocuklarını tek başına büyütmesinden dolayı hem annelik hem de babalık görevini aynı anda yürütmeye çalıştığı ve baskın karakter yapısı nedeniyle Evita'yla olan fikir alışverişlerinde sorunlar yaşadığı anlaşılabilir.

The Case of Eva Perón adlı makalede Evita'nın Buenos Aires'teki ilk zamanlarında iş bulmakta oldukça güçlük çektiği ve hayal ettiği şehrin ihtişamının maddesel dünyanın gerçekleriyle çarpışmasının onda hayal kırıklığı yarattığı belirtilmiştir. (Navarro 1977). 1935 yılının Mart ayında Evita dönemin en önemli aktrislerinden biri olan Eva Franco'nun başrolünü oynadığı Tiyatro Comedia'da ilk defa sahnelenen *La Señora de los Pérez* adlı oyunda hizmetçi rolüyle seyirci karşısına çıkmıştır. Eleştirilenler Evita'nın performansını tatmin edici bulmuş, fakat ilerleyen dönemde çeşitli oyunlarda yer almasına karşın istediği çıkışı bir türlü yakalayamamıştır. 1936 yılında on yedi yaşına bastığı zamanlarda birçok tiyatro turnesine katılmış ve bu turnelerde irili ufaklı roller almıştır. Zorlu şartlarda çalışmasına karşın daha adı duyulmamış bir oyuncudur. Tiyatro turnesinin ardından Buenos Aires'e geri dönen Evita iki ay işsiz kalmış, 5 Aralık 1936'da *Las Inocentes* ve 5 Mayıs 1937'de *La Nueva Colonia* adlı oyunlarda görev almıştır. Evita'nın tiyatro sahnesine ilk adımı atığı 30'lu yıllar Arjantin tiyatrosunun krizde olduğu döneme rastlar (Navarro 1994: 37-40). 1928 yılında Arjantin kişi başına düşen milli gelir bakımından dünyanın 6. büyük ülkesi olmasına rağmen 1929 yılında başlayan ve 30'lu yıllar boyunca etkisi devam eden Büyük Buhran Latin Amerika ülkelerini olumsuz yönde etkilemiştir (García 2004: 15-16). Tiyatronun aksine sinema ve radyo İkinci Dünya Savaşı'nın da etkisiyle yükselişe geçmiş, birçok oyuncu bu anlamda geçimini sağlamayı başarabilmiştir (Navarro 1994: 37-40).

30'lu yıllarda sesin sinemaya geçişiyle müzikal filmler ün kazanmaya başlar. Sinema ve radyonun yükselişi Evita'nın da ilgisini çekmiş, tiyatrodan umduğunu bulamayan Evita şansını bir de sinema ve radyo tiyatrodan denemek istemiştir. *¡Segundos Afuera !* adlı filmde küçük bir rol üstlenmesine rağmen ilk sinema filmi deneyiminde Evita'dan bahsedilmemiştir. Filmin gösterime girdiği ay *Oro Blanco* adlı radyo tiyatro oyununda rol almış, başarılı olamamış ve yeniden işsiz kalmıştır. Rol aldığı *No Hay Suegra Como La Mía* büyük başarı yakalamasına rağmen Evita'dan yine bahsedilmemiştir. 1939 yılına

kadar birçok oyunda yer alır. 5 Ocak 1939 yılında Camila Quiroga'yla beraber *Mercado de Amor en Argelia*'da çalışmıştır. Bu tarihten üç ay sonra *Antena* dergisi Evita'nın fotoğrafını yayınlar. O dönemde 20 yaşını dolduran Evita Blomberg'in yazdığı *Los Jazmines del Ochenta* adlı eserde rol almıştır. İlerleyen günlerde *Radyo Prieto*'ya geçer ve Eylül ayının sonuna kadar Blomberg'in yazdığı senaryolarla iki sezon radyo tiyatrosu yapar. Bu süre zarfında şansını biraz da sinemada denemek istemiş ve *La Carga de los Valientes* adlı yüksek bütçeli bir filmde rol almıştır. *Corazón de Manteca*, *¡La Plata Hay Que repetirla!* ile sahnelere geri dönmüştür. 1940 yılında kadar Evita'nın tiyatrodaki başarılı olduğu söylenemez. Bu tarihten itibaren kendini sinema ve radyo tiyatrosuna adanır. *El más Infeliz del Pueblo*, *Una Novia en Apuros* rol aldığı filmler arasındadır. Bunun yanı sıra *Una Promesa de Amor*, *Infortunio*, *El Rostro del Lobo* gibi radyo tiyatrosu eserlerinde de kendini gösterme fırsatı yakalar (Navarro 1994: 40-52). 40'lı yılların başı Evita için daha iyi geçmiş, 1943 yılının Eylül ayında *Radio Belgano* ile anlaşması neticesinde nispeten konforlu bir yaşama sahip olmuştur (Navarro 1994: 52-53).

Maddi imkânsızlıklara, sinema ve tiyatrodaki istediği başarıyı yakalayamamasına rağmen Evita'nın inatçı ve azimli bir karakter yapısına sahip olduğu söylenebilir. Çabası ve dirayeti yaşam düzenindeki zorlu süreçleri atlama adına olumlu anlamda itici güç vazifesi görmüştür.

2. Evita'nın Juan Perón'la Tanışması ve Bu Sürecin Kariyerine Etkisi

Latin Amerika'da İkinci Dünya Savaşı'nın ardından sanayileşme yavaşlar. Ekonomik bağımsızlık kazanmak isteyen milliyetçilerin savaş nedeniyle bu isteklerinin gerçekleşmesi mümkün olmamaktadır. Latin Amerika ülkeleri arasında Arjantin nüfus bakımından giderek kalabalıklaşan bir konumdadır. 1916 yılında radikallerin başa geçmesi, İkinci Dünya Savaşı, Ekonomik Buhran ve 1930 yılında muhafazakârlar

tarafından gerçekleştirilen darbe sonucunda Arjantin sıkıntılı bir döneme adım atmıştır.

Juan Domingo Perón 8 Ekim 1895 yılında Los Lobos'ta dünyaya gelir. Çocukluk dönemini Patagonya'da geçirmiş, 1911 yılında askeri okula başlamıştır. Yurtdışında birçok askeri görevde yer alan Perón'un İlk eşi Aurelio Tizón kanser nedeniyle hayatını kaybeder. Entelektüel zekâsı ve tarih bilgisiyle öne çıkan Perón'un 4 Haziran Devrim'inden sonra yavaş yavaş adı duyulur. Milliyetçi bir subay olan Perón, Çalışma Bakanı olduktan sonra işçi kesimin desteğini kazanmıştır. Dinamik ve enerjisi yüksek bir görünüme sahip olan Perón'un Evita'yla tanışması hakkında pek çok varsayım mevcuttur (Navarro 1977; Chasteen 2012: 286; Behró 2000). Bunlardan biri o dönemde mesleğinin zirvesinde ve kırk sekiz yaşında olan Perón işi ve konumu gereği pek çok toplantıya ve konuşmaya katılmaktadır. Devrim ile ilgili birçok röportaj verir ve halka hitap etmek amacıyla radyo kanallarını ziyaret eder. *Radio Belgrano* ziyaretinden birkaç gün sonra *Estampas Porteñas* adlı radyo tiyatro dizisinin açılışına katılır. Basın bu dönemde Perón'un yanında kızı gibi duran genç bir kadının varlığından bahseder. Fakat belirtilen kişinin Evita olup olmadığı bilinmemektedir (Navarro 1994: 58). Evita ve Perón'un tanışması hakkında bir diğer iddia ise şu şekildedir: 22 Ocak 1944 yılında *Luna Park*¹'ta San Juan depreminde zarar gören depremzedeler için Perón'un organize ettiği bir yardım festivali düzenlenir. Festival boyunca Perón ve Evita'nın iletişim içinde olduklarından bahsedilir (Navarro 1994: 58).

Farklı iddialara karşın Evita otobiyografisinde hayatının “en büyük günü” olarak ifade ettiği Juan Perón'la tanışması hakkında detay bilgi vermemiştir. Otobiyografisinde Perón'la konuşma şansı yakaladığında ona “eğer söylediğiniz gibi davanız, halkın davası ise, özveri yolunda ne kadar uzağa gidecekseniz, ben de size eşlik edeceğim. Gücümün yettiği sürece beni yanınızda bulacaksınız” dediğini belirtir (Perón 1990: 14). Bu lafına karşılık Perón'un olumlu

¹ Arjantin'in ünlü stadyumu

tavrı Evita'nın deyimiyle “hayatının en büyük gününü” yaşamasının sebebidir. Evita'nın gözünde Perón açık sözlü, cesur ve alçakgönüllüdür. 1943 yılında yapılan darbeye göze çarpan kişilerden biri olan Juan Perón o dönemde Arjantin halkının yeni umut ışığıdır. Perón ve Evita ilk defa 22 Ocak 1944 tarihinde halkın arasında görülmüşlerdir. Perón Evita'nın gerçekleştirdiği radyo tiyatro programlarından birine katılmıştır. İlerleyen günlerde Farrel Perón'u Savaş Bakanlığı'na getirir. Bu durum Perón'un yükselişini hızlandırır. Evita'nın Perón'la olan münasebeti iş yaşamını da olumlu yönde etkilemiş, radyo tiyatrodaki önemli rolleri üstlenmeye başlamıştır. Toplantılarda Perón, Evita'nın kendisini adeta bir “gölge” gibi her hareketini dikkatlice izlediğini, onun tüm dediklerini can kulağıyla dinlediğini ve siyasi kimliğini yakından takip ettiğini belirtmiştir (Navarro 1994: 58). Aktarılan bilgiler çerçevesinde Perón'un Evita'yı entelektüel zekâsının ve düzgün dış görünüşünün yanı sıra siyasi görüşüyle de etkilediği sonucuna varılabilir. Evita'nın Perón hayranlığı bazı çevrelerde eleştiri konusu olmuştur. Otobiyografisinde Evita, Perón'a olan hayranlığının ve fanatikliğinin eleştiri konusu olması hakkında şöyle der:

Açıkça itiraf ediyorum; onun gölgesi olmak için kendim olmaktan caydım, söylediklerimi ve duygularımı onun hizmetine verdim. O benim yaşamımın ve yüreğimin mutlak efendisi çünkü” (Perón 1990: 42).

1945 yılının Ekim ayında darbeye Perón tüm görevlerinden uzaklaştırılır ve Marín García'ya götürülür. Bunu öğrenen halk meydanlara dökülür ve bir süre sonra Perón serbest bırakılır (Navarro 1977). Evita otobiyografisinde Perón'un hapse girişini şu şekilde anlatır:

Bir haftadan fazla, Perón'u avuçlarında tuttular. Zindanında onunla beraber değildim, ama o sekiz gün boyunca yazgısını paylaşıyormuşçasına, hatta belki de ondan daha fazla acı çektim. Benden ayrılırken, serinkanlı olmamı istedi. Onu hiç bu kadar kendinden emin görmemiştim (Perón 1990: 29).

Evita, Perón'un tutuklanmasının ardından ondan gelen mesaj ve mektupları saklamış, mektuplarda Perón'un sadece "işçilerinden, oligarşinin artık *descaminados*² diye söz etmeye başladığı insanlardan" bahsettiğini belirtmiştir (Perón 1990: 33). Perón işçilerini Evita'ya emanet etmiştir. Bu durum Evita için övünç kaynağıdır. Otobiyografisinde Perón'la tanışana kadar hayatının bir önemi ve anlamı olmadığını vurgulayan Evita için işçilere ve yoksul kesime sahip çıkmak ve onları koruyup kollamak hayatına anlam katan duygusal bir eylem olarak yorumlanabilir (Perón 1990: 33).

Perón'un tutuklanmasının ardından meydanlara dökülen halk protestolara başlamış, 17 Ekim günü Perón artık bir "lider" olarak adlandırılmıştır. O güne kadar gerçek bir politik eylemde yer almayan, arka planda kalan ve "Perón'un metresi", "Perón'un aşığı", "herhangi bir oyuncu" ya da "sonradan görme" sıfatıyla tanımlanan Evita için de bu olay yeni bir başlangıçtır. Perón'un kendisini destekleyen halk sayesinde hapisten çıkmasının ardından 21 Ekim 1945'te Evita ve Perón evlenmişlerdir (Navarro 1994: 104-105).

Evita ve Perón'un hem duygusal birlikteliği hem de siyasi işbirliği ülkede derin bir etki yaratmıştır. Evita halkın gözünde kültürel bir ikona dönüşmeye başlar. O artık yoksulların, çocukların, kadınların ve işçilerin en büyük yardımcısı konumdadır (Navarro 1977). Perón ise Latin Amerika'daki popülist liderlere örnek olarak tarih sayfalarında yerini almıştır. Chasteen *Latin Amerika Tarihi (Kanla ve Ateşle Yoğrulmuş Toprakların Öyküsü)* adlı kitabında Popülizmi ve popülist liderleri şu şekilde anlatır:

Latin Amerika'da büyük çoğunluk gerçek bir devrim yapılması gerektiğine inanmaya başladılar. [...] Milliyetçilik sık sık bir başka ideoloji ile Marksizmle güçlü bir bağ kurmaktaydı. Öte yandan savaş yılları sonrasında Tüm Latin Amerika ulusalcıları Marksist olmadılar. Marksist olmadan sıradan insanlarla bağlantı kurabilen liderlere popülist deniyordu. [...] Popülizm temelinde kitle siyasetine ve

² İşçiler

seçimleri kazanmaya yönelik bir liderlik biçimiydi. [...] Popülistler eski kırsal oligarşileri ve onların yurtdışındaki emperyalist işbirlikçilerini yerden yere vurdular. Amaçları, işçi sınıfına yaşam koşullarında önemli iyileştirmeler vaat ederken orta sınıf seçmenlerinin sınıf ayrımı korkusuna kapılmalarını önlemektir (2012: 282-284).

Oyların çoğunluğunu alarak devlet başkanlığına seçilen Juan Perón (1946-1955) dönemi boyunca çeşitli uygulamalar gerçekleştirmiştir. Peronizmi³ başlatır (Navarro: 1977; Cristoffanini vd. 2014).

Perón'un Arjantin'deki başkanlık döneminde (1946-1955) ülkedeki sanayi işçileri hızla sendikalaştılar. Yıllar boyu sanayi işçileri Peronist akımın en güçlü desteği olacaktı. Perón ve eşi Eva Duarte, kentsoyluların hiç hazzetmediği geleneksel toprak sahipleri oligarşisine karşı savaş verdiler. Evita Peronist akımın güçlenmesinde önemli bir rol oynadı (Chasteen 2012: 286).

3. Otobiyografisinden Aktarılan Bilgilere Göre Evita'nın Çalışma Düzenin Değerlendirilmesi

Perón hükümetinin kurulması ve Peronizmin de etkisiyle herkes Evita'dan bahsetmeye başlamıştır. Ünü giderek artan Evita tüm işlerini Çalışma ve Yardım Sekretaryasında yürütür. Sekretarya sözcüğü Çalışma Bakanlığı olarak değiştirilmesine rağmen işçiler burayı Perón'un çalıştığı zamanlardaki gibi Sekretarya olarak bildikleri için Evita sekretaryanın adını değiştirmemiştir. Sekretaryada tüm zamanını işçilerin sorunlarına adanmış ve otobiyografisinde de belirttiği üzere sendikacılık hakkında her türlü bilgiyi burada öğrendiğini vurgulayan

³ Peronizm, Juan Perón önderliğinde başlayan popülist ve milliyetçi görüşlerin hakim olduğu, Arjantin İşçi kesimi içinde etkili olan bir akım. Perón devlet başkanlığı döneminde sendikaların, işçilerin orta ve alt düzey gelirli olanların desteğini kazandı. Konu hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. John Charles Chasteen, *Latin Amerika Tarihi*, Çev. Ekin Duru, İstanbul, Say Yayınları, 2012.

Evita sosyal yardım görevini de yine burada bulunan makamından sürdürmüştür (Perón 1990: 72). Çarşamba öğleden sonraları Perón delegasyonları, sendikaları ve işçileri kabul eder ve bu öğleden sonralarını Evita'nın Perón'un yanına geçirmesi, düzenin işleyişini öğrenmesi açısından önemli bir fırsattır. Böylelikle halkın kaygılandığı durumlardan haberdar olmuştur (Perón 1990: 90-91). Ülkenin çeşitli kesimlerinden gelen insanların dertlerini dinlediğini ve sorunlarına çözüm bulmaya çalıştığını belirten Evita yoksul kesimin durumunu otobiyografisinde şu sözleriyle açıklar:

Kendi varoluşlarını bile nasıl değerlendireceklerini bilemeyen garipler... Acı ve adaletsizliklerin çökerttiği ruhlar... Açlık, çekişmeler, sefalet, onları her tür hatayı işleyebilecekleri yollara düşürmüş tam batmanın eşğine getirmişti... İşte benim sırdaş toplantılarım onlarlaydı (Perón 1990: 121).

Yoksul kesim, işçiler, kadınlar, erkekler, çocuklar kısaca; hem maddi hem de manevi anlamda yardıma ihtiyacı olan kişiler sıkıntılarını Evita'ya anlatmışlar ve rahatlamışlardır (Perón 1990: 121-131; Kapschutschenko 1983: 48). Bu durum psikolojik bağlamda değerlendirildiğinde Evita'nın o dönem toplum için bir nevi panzehir görevi gördüğü düşünülebilir. Özellikle dar gelirli kesimin Evita'yı kurtarıcı olarak değerlendirmesi olasıdır. Bunun nedenlerinden biri Evita'nın da bahsi geçen kişiler gibi sıkıntılarla dolu bir yaşam sürmüş olmasıdır. Bu durum halkın Evita'yı ötekileştirmemesini, onu kendilerinden biri olarak görmelerini ve ona güvenmelerini sağlamış olması muhtemeldir.

3. Evita'nın Avrupa'ya Yolculuk Süreci ve Karşılaştığı Zorluklar

Perón'un devlet başkanlığına seçilmesiyle First Lady, Eva Duarte ve Evita kimlikleri arasında gelgitler yaşayan Evita otobiyografisinde kendi içinde taşıdığı kimliklere şu şekilde değinir:

Evita olmayı seçtiğimde, çok iyi biliyorum, halkımın yazgısını da seçtim. Bana Evita diye seslenen sadece halk. Mutsuzlar için sadece Evita'yım. Hükümet üyeleri, politik

yöneticiler, büyükelçiler ve büyük kurumların yöneticileri, aydınlar bana hep Madam diye sesleniyorlar ya da toplantılarda, eski bir alışkanlık uyarınca, Ekselans ve bazen de Bayan Başkan diyorlar. Onlar bende yalnızca Eva Perón'u görüyorlar. *Descamisados*'lar ise sadece Evita'yı tanıyorlar (Perón 1990: 63).

Arjantin halkıyla Perón arasında köprü vazifesi gören Evita “halkın- özellikle de işçilerin- kendilerini liderlerine ulaştıracak yolun açık kalması için ben Evita olmayı seçtim” demiştir (Perón 1990: 59).

Evita sosyal yardım ve hizmetler adına neler yapıldığını görmek için Avrupa'ya gitmeye karar verir. 6 Haziran günü Perón ve kabinesi Evita'yı Madrid'e uğurlar. İspanya'nın başkentinde Franco önderliğindeki İspanyol hükümeti ve halk tarafından çiçeklerle ve şenliklerle gösterişli bir şekilde karşılanmıştır. Büyük bir çoğunluk Evita ve Franco'nun ismini yan yana telaffuz etmektedir. Evita Madrid'de altı gün kalmış, oradan da Granada'ya doğru yol almıştır. Granada'dan Sevilla'ya sonrasında Santiago de Compostela'ya gider. Zaragoza ve Barcelona da Evita'nın uğradığı yerler arasındadır. Evita'yı resmi olarak davet eden İspanya haricinde hiçbir Avrupa ülkesinde Evita bu denli özveri ve ihtişamla karşılaşmamıştır. İspanya'dan sonra Roma'ya uğrar. İngiltere gezisini iptal eden Evita, Portekiz ve Paris'e doğru yolculuk eder. İsviçre ziyareti de beklenildiği gibi geçmez. Evita'nın Avrupa ziyareti pek çok gazeteye konu olmuş, kıyafetinden dış görünüşüne kadar herkes onu ilgiyle takip etmiştir (Navarro 1994: 139-141).

İki aylık Avrupa seyahatinden Buenos Aires'e dönen Evita gezinin sonunda Avrupa'yı eleştirmiştir. Avrupa'daki sosyal hizmetler zenginlerin anlayışına göre şekillendiğini belirtir (Perón 1990: 151-153). Evita otobiyografisinde Avrupa gezisiyle ilgili düşüncelerini Perón' a yazdığı bir mektupta şöyle dile getirir:

Bizim doktrinimiz elbette Hıristiyanlık ve insanlığa bağlı olacak, ama bunun yepyeni, dünyanın hiç bilmediği bir tarzda olması gerekiyor. Sanıyorum ki, dünya hala böyle bir şeyi bilmiyor. Bizim eylemimizin Hıristiyanlığı, yani senin

düşlerinin inancı, ziyaret ettiğim Avrupa ülkelerindeki duruma benzemiyor. [...] Avrupa’da her şey geçmişe ait gibi görünüyor. Bizler ise Arjantin’de her şeye gelecek olarak bakıyoruz. Avrupalılar ise ileriye değil, geriye bakıyorlar (Perón 1990: 152).

4. Evita’nın Kadın Hareketine Bakışının Otobiyografisi Çerçevesinde İncelenmesi

Arjantin’de Evita’dan önceki yıllarda da kadın hakları için çeşitli çalışmaların gerçekleştiği bilinmektedir. İlk kadın doktor olan Cecilia Grierson kadın hareketi konusunda birçok gelişime önyak olmuştur. Bunun yanı sıra Petrona Eyle, Julieta Lanteri Renshaw, Alicia Moreau de Justo, Sara Justo, Raquel Camaña ve Elvira Rawson de Dellepiane gibi kadınlar da Arjantin’de kadınların sosyal statülerini korumak ve güçlendirmek adına kadın hareketine katkıda bulunmuşlardır⁴ (Navarro 1994: 149).

Kadın hareketi Evita için yavaş gelişen bir oluşumdur. Perón’dan aldığı manevi destekle Hem Eva Perón Vakfı hem de Peroncu Kadın Hareketi şekillenir (Perón 1990: 49). Zoraki koşulların onu kadın hareketine yönelttiğini ifade etmiştir. Her zaman duyguları ve içgüdüleriyle hareket eden Evita’nın kadın hareketini içselleştirmesindeki en önemli sebep kuşkusuz Perón’dur. Perón’un Evita’yı kadın hareketi konusunda motive etmesine ve cesaretlendirmesine rağmen Evita’nın önceliği her zaman işçi ve yoksul kesimdir (Perón 1990: 174). Evita’nın otobiyografisinde kadın hareketine yönelmesi ile ilgili düşünceleri şu şekildedir:

Her şeyden önce şunu kabul etmeliyim; eğer kadın hareketine başladım, Perón’un davası bunu gerektirdiği için başlamışımdır. Her şey yavaş yavaş ortaya çıktı. Bunu fark ettiğimde zaten siyasal bir kadın eyleminin başındaydım. Ve

⁴ Konu hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Marysa Navarro, *Evita*. Argentina: Grupo Editorial Planeta, 1994.

eyleme katılarak ¼lkemin kadınlarının manevi rehberi olmayı kabullenmek zorunda kalmıştım (Perón 1990: 174).

Evita'ya göre Feminizm kadını kendi kimliğinden uzaklaştırmamalı, kadın sevgisi uğruna kendisini bir erkeğe adayabilmelidir (Perón 1990: 43). Perón'un yol göstermesiyle kadın hareketini "kabullenmek zorunda" kaldığı düşüncesini dönemin şartları çerçevesinde yorumlamak gerekir. Ataerkil sistemin baskın olduğu coğrafyada doğan ve büyüyen Evita'dan kadın hareketine yönelik ani çıkışlar beklemek olası gözükmemektedir. Feminist olmamasına karşın kadın hakları için çabalamış ve kadınların yükselmesine önyak olmuştur.⁵

Bu bağlamda Evita, eşi Perón ile kurduğu ilişkide de kendini geleneksel kimliğine uygun olarak arka planda tutmayı tercih etmiştir. Dönemin koşulları itibariyle Feminizmi algılama biçimi de günümüzden farklıdır. Evita Feminizmi kadınlıktan vazgeçmek olarak değerlendiren düşünce yapısını benimsemiş olması muhtemeldir. Evita güçlü bir kadın imgesidir, ancak feminist değildir. Evita'nın söylemleri de ataerkil düşünce yapısıyla örtüşmektedir. Hedges, *Evita: The Life of Eva Perón* adlı kitabında kendisini Perón'un gölgesi olarak gören Evita'nın feminist olmadığını ve olamayacağını ancak siyasi anlamda bilinçli bir kadın olduğunu belirtmiştir (2017: 106).

Perón'un doktrini sayesinde kadın hareketine önem verdiği ni vurgulayan Evita'nın bir erkeğe bu denli bağlı ve bağımlı olması, feminist hareketin başında duramayacağını düşünenler tarafından eleştirilmiş olsa da Evita otobiyografisinde eleştirilere net cevabı şu şekildedir:

Fakat madem ben Peroncuyum ve bu yüzden feminist bir eylemin başını çekemeyeceğim, işte bu tartışmaya değer öyle değil mi? Bana bir erkeğin davasının fanatik yandaşı iseniz

5
<https://idus.us.es/xmlui/bitstream/handle/11441/49672/ToscanoAlonso2016TFM.pdf?sequence=1> Erişim Tarihi: (22.05. 2017).

bir feminist hareketin yönetimini nasıl üstlenebilirsiniz? diye soruyorlardı. Feminist bir hareketin içinde, böylesi bir olay, erkeğin kadından üstün olduğunu kabul etmek anlamına gelmiyor mu? Hayır. Daha o zaman bunu hissediyordum. Şimdi ise, biliyorum (Perón 1990: 42).

Evita, bir kadın için yuva kurmanın önemini altını çizmiştir. Kadının asıl görevi ve yaşam amacının “konumunu” bir başka deyişle yuvasını korumak ve huzurunu muhafaza etmek olduğunu vurgulamıştır (Perón 1990: 181-183). Kadının ekonomik özgürlüğünü kendi yuvasında kazanması gerektiğini savunmuş ve her evlenen kadına aylık bağlanması konusundaki fikrini beyan etmiştir. Bu fikrin amacı evde bulunan kadının dışarıda çalışan kadından farkının olmadığını kanıtlamaktır. Çünkü Evita’nın bakış açısına göre kadın hareketinin işe yaraması için öncelikle sosyal adaletin düzgün işlemesi gerekir (Perón 1990: 187). O dönemde Perón, Evita ve onlardan önceki araştırmacılar kadınların kariyer açısından fazla seçenekleri olmadığını ve onlara az maaş ödendiğini belirtmişler, ayrıca ikinci bir gelire ihtiyaç duyulmaması adına erkeklerin maaşlarının fazlalaştığını ve bu nedenle kadınların evde yaptıkları işler için maaş ödenmesi fikrini değerlendirmişlerdir (Hedges 2017).

Evita Feminizmin erkeklerden intikam almak amacıyla kullanılmasının ve kadının geleneksel rolünden çıkıp erkekleşmesinin karşısında yer alan görüşlere sahipti. Feministleri erkek olarak doğmadıkları için isyan ettikleri düşüncesiyle eleştirdi. Kendisini eleştirenlere de cevabı oldukça açıktı. Evita’ya göre kadın erkekleşmeden de güç sahibi olabilirdi. Yükselmek için farklı bir kimliğe bürünmesine gerek yoktu (Perón 1990: 176-177).

Kadınların toplumda söz sahibi olması için ataerkil desteği de arkasına alan Evita öncelikle kadının siyasi hakkı sorununu çözmek istedi. Kadınların oy verme hakkına sahip olması için elinden geleni yaptı. 1943 yılında kadar Arjantin kadını politikadan uzak kalmıştı. Bu tarihten itibaren Evita’nın da katkılarıyla kadınlar arasında siyasi yönden farkındalık yaratılmaya başlandı. Kadınlara yol göstermeyi

amaç edinen Evita, Perón'un fikirleri ışığında 29 Temmuz 1949 yılında Peroncu Kadınlar Partisi'ni kurdu ve partinin başına geçti (Barry 2012). Kadınlara oy hakkı tanınmasının ardından 1951 yılında yapılan seçimlerde Peroncu Kadınlar Partisi'nin de desteği ile Perón ülke genelinde %63 oy aldı (Navarro 1994). Evita'ya göre Peroncu Kadın Partisi'nin kuruluş amacı kadınların kurtarılmasıdır. Partinin kuruluşunu şu şekilde açıklar:

Ülkemde yönettiğim Kadın Partisi, Peroncu eyleme bağlı ama parti olarak erkeklerin oluşturdukları örgütten bağımsızdı. Bunu özellikle istedim, çünkü kadınların politika uğruna erkekleşmemelerini dilerim. Tıpkı işçilerin kurtuluşlarını kendi aralarında bulabilmeleri gibi, tıpkı Perón'un deyimiyle boynu bükükleri, ancak boynu büküklerin kurtarabileceği gibi ben de kadınları, ancak kadınların kurtaracağına inanıyorum (Perón 1990: 191).

Evita, Arjantin halkını yuvası olarak görmüş, kendisini de bu yuvanın annesi olarak tanımlamıştır. Kadının daima fedakâr olması gerektiğini belirtmiş, kadın hareketini ise politik bir eylemden öte sosyal bir oluşum olarak yorumlamıştır. Evita'nın bakış açısına göre, başkalarına hizmet, yuva için çalışmak, yaratıcılık ve sınırsız sevgi bu özelliklerin hepsi kadın eylemi için gerekli edinimlerdir (Perón 1990: 199). Kendisini Perón'un gölgesinde resmetmesine rağmen Evita, Peroncu Kadın Partisi'ni kurmuş, kadınların oy hakkı almasına önyak olmuştur (Navarro 1977). Evita, Eva Perón Vakfı'nı da desteklemiş 1948-1955 yılları arasında faaliyet gösteren vakıf çalışmalarıyla yoksullara barınak ve sağlık hizmeti sağlamıştır.⁶ Behró, *Working Politics: Juan Domingo Perón's Creation of Positive Social Identity* adlı makalesinde Perón ve eşi Evita'nın işçi ve orta sınıf için Arjantin'de hem Buenos Aires'te hem de birçok ilde önemli yenilikler için adım attığını ve bu düzenlemeler kapsamında okullar, yollar ve hastaneler

6
<http://repositorio.educacion.gov.ar/dspace/bitstream/handle/123456789/77924/Cat%C3%A1logo%20muestra%20Eva%20Per%C3%B3n.pdf?sequence=1> Erişim Tarihi: (26.05.2017).

gibi elzem ihtiyaçları Eva Perón Vakfı aracılığıyla temin ettiğini belirtmiştir (2000: 68). Aktarılan bilgilere istinaden Evita'nın hem bireysel hem de vakıf aracılığıyla birçok değişime katkısının olduğu düşünülebilir.

Uzun çalışma saatleri, toplantılar ve yoğun geçen günler Evita'nın sağlık durumu gittikçe kötüleşmesine yol açmıştır. Borrescio, 24 Eylül 1951'de Evita'nın faaliyetlerine hastalığı nedeniyle ara verdiğini, 6 Kasım'da ameliyat olduğunu, fakat bu operasyonda tam anlamıyla başarıya ulaşamadığını belirtir (2012: 76). 17 Mayıs 1951'de son defa Plaza de Mayo'da halka hitap eden Evita'nın duygusal söylemleri dikkat çekicidir. Konuşmasında halkına güvendiğini ve zaferin Perón'un zırhı olduğunu vurgular (Borrescio 2012: 77). Gitgide yorgun düşen Evita 26 Temmuz 1952'de ve sağlık sorunları nedeniyle vefat eder (Navarro 1994).

SONUÇ

Evita, otuz üç yaşında rahim kanseri sonucu hayatını kaybetmiştir. Vefatından bir dakika sonra devlet radyosu “Ülkenin ruhani liderinin” öldüğü haberini verir (Navarro 1994). Evita oyunculukta ve radyo tiyatrodaki şansını deneyen taşradan, yoksul kesimin içinden çıkıp gelen ve çevresince hor görülmüş bir geçmişe sahip bir kadındır. Toplumun temel taşı sayılan ailede gücü ve güveni teşkil eden baba ve anneanne gibi önemli değerlerin ölümü nedeniyle güven duygusundan yoksun olarak büyümüştür. Bunun yanı sıra yaşamın devamı için gerekli maddi desteğin olmaması, otoriter anne figürü, sanat ve iş yaşamında tecrübe ettiği olumlu veya olumsuz olaylar, inandığı değerler uğruna istikrarlı bir şekilde çalışması onun dönüşüm ve yükseliş dönemindeki önemli unsurlardan biri olarak değerlendirilebilir.

Yükselmesindeki en önemli faktörlerden biri şüphesiz işçi kesimle olan iletişimidir. Evita ve Perón'un hem duygusal hem de siyasi birlikteliği işçilerin Evita'ya olan güvenini arttırmış olması muhtemeldir. Farklı kimlikler arasında sıkıştığını belirten Evita

descaminados diye bahsettiği işçiler için sadece Evita'dır, sıradan, herkes gibi bir insandır. Bu bağlamda Evita'nın işçi ve yoksul kesim tarafından ulaşılabilir oluşu onun içten ve samimi olduğuna dair bir izlenim bırakmış olabilir. Bu durum da Evita'nın insanların sevgi ve saygısını kazanmasındaki önemli etkenlerden biri olarak değerlendirilebilir. Özetle Evita, işçilerin dilinden anlamış, işçinin emek gücünün altını çizmiş ve farkındalık yaratmıştır.

Arjantin Evita'yı ülkenin ruhani lideri olarak benimsemiş, Evita ise Arjantin'i ve *descaminados*ları yuvası olarak görmüş, kendisini de yuvanın annesi olarak konumlandırmıştır. Yolunu bulmak ve yuvaya dönmek adına yaşam mücadelesinde inandığı değerler çerçevesinde türlü dönemeçlerden geçmiştir. Estés, *Kurtlarla Koşan Kadınlar* adlı kitabında yolunu bulmakla ve yuva kavramıyla ilgili şöyle der: "Hepimiz eve nasıl döneceğimizi biliriz. Ne kadar uzun sürmüş olursa olsun, yolumuzu buluruz. Gecenin içinden acayip topraklardan, yabancı kabileler arasından haritasız geçer ve yol boyunca karşılaştığımız tuhaf kişilere sorarız: Yol Hangisi?" (2015: 314). Otobiyografisinden ve bilimsel kaynaklardan aktarılan bilgiler göz önünde bulundurulduğunda Evita'nın oyunculuktan First Lady'liğe dönüşüm sürecinde pek çok olayı deneyimlediği, tecrübelerini de kendi bakış açısı dâhilinde ifade ettiği ortaya çıkmıştır. Evita kadınların sorunlarının Perón'un doktrini sayesinde çözüme kavuşacağı fikrini savunmuştur. Bu önermenin yanı sıra o dönemki toplum bilincine ters düşmemiş, ataerkil destekle beraber kadının geleneksel rollerin dışına çıkmadan da istediğini elde edebileceği düşüncesini destekler nitelikte hareket etmiştir. Kadının en önemli görevinin yuvasını korumak ve annelik olduğunu vurgulamıştır. Perón'un siyasi gücünü kadın hakları için olumlu bir şekilde kullanmıştır. Doğuştan gelen ve halkın hemen hemen her kesimini etkileyen hitabet gücü sayesinde etkili söylemlerde bulunmuş, feminist olmamasına ve belli kalıpların içinde hareket ettiğini belirtmesine rağmen Arjantin kadınının yükselmesinde ve hak sahibi olmasında önemli bir rol üstlenmiştir. Kısa yaşamını sıra dışı bir yolculuğa çevirmiş, çalkantılı hikâyesiyle işçiler, kadınlar, çocuklar ve yoksul

kesim için yaptıklarıyla Arjantin'in dünyaya kazandırdığı önemli değerlerden biri haline gelmiştir.

Genel hatlarıyla değerlendirildiğinde bu çalışma, Evita'nın otobiyografisi ve hakkında yapılmış akademik çalışmalar temel alınarak oyunculuktan First Lady'liğe yükselişindeki olası unsurların yansımaları değerlendirilerek alana katkı sağlamak amaçlanmıştır. Özellikle 1970'lerde toplumsal cinsiyet rollerinin tartışıldığı, feminist hareketin görünür olduğu dönemin öncesine düşen yaşamı içinde Evita'nın, kadının toplumsal yaşamdaki rolüne ilişkin görüşleri otobiyografisi ve bilimsel çalışmalar ışığında genel hatlarıyla incelenmiştir.

KAYNAKLAR

Barry, Carolina (2012). "Los Centros Cívicos femeninos: Prácticas Políticas, Tensiones y Continuidades con el Partido Peronista Femenino (1946)". *Desarrollo Económico*, C. 52, S. 206, s. 285-309.

Behró, Deborah L (2000). "Working Politics: Juan Domingo Perón's Creation of Positive Social Identity". *Rocky Mountain Review of Language and Literature*, C. 54, S. 2.

Caroglio, Ana Valeria (2008). "De Mitos e Historia: Eva Perón" *Revista Confluencia* (Argentina) C. 04, S. 07.

Borrescio, María Paz (2015). *Buenas madres y amas de casa. La representación de la mujer en Mundo Peronista (1951-1955)*. Ciudad Autónoma de Buenos Aires: Universidad de Buenos Aires. Carrera Ciencias de la Comunicación. <http://comunicacion.sociales.uba.ar/wp-content/uploads/sites/16/2013/02/2882-Paz-Borrescio.pdf> (e source) Erişim Tarihi (08.06.2017).

Chasteen, John Charles (2012). *Latin Amerika Tarihi (Kanla ve Ateşle Yoğrulmuş Toprakların Öyküsü)*. Çev: Ekin Duru, İstanbul: Say Yayınları.

Cristoffanini Pablo-Cancino Rita (2014). “Íconos Del Mundo De Habla Hispánica”. *Sociedad y Discurso*, Número 26, s. 1-15.

Estés, Clarissa P (2015). *Kurtlarla Koşan Kadınlar: Vahşi Kadın Arketipinde Dair Mit ve Öyküler*. Çev: Hakan Atalay, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Hedges, Jill (2017). *Evita: The Life of Eva Perón*. London: I.B Tauris.

Kapschutschenko, Ludmila (1983). *Evita y El Feminismo: Mito y Realidad*. *Letras Femeninas*, C. 9, S. 1.

Navarro, Marysa (1994). *Evita*. Argentina: Grupo Editorial Planeta.

_____ (1977). “The Case of Eva Perón”. *Signs: Women and National Development: The Complexities of Change*, C. 3, S. 1.

Perón, Eva (1990). *Evita: “Hayatım”*. Çev: Mehmet Ali Kayabal, İstanbul: Güneş Yayınları.

Teker García, Ayfer (2004). *20. Yüzyıl, Latin Amerika Öyküsü*. Ankara: Ürün Yayınları.

<https://idus.us.es/xmlui/bitstream/handle/11441/49672/ToscanoAlonso2016TFM.pdf?sequence=1> Erişim Tarihi (22.05. 2017).

<http://repositorio.educacion.gov.ar/dspace/bitstream/handle/123456789/77924/Cat%C3%A1logo%20muestra%20Eva%20Per%C3%B3n.pdf?sequence=1> Erişim Tarihi (26.05. 2017).

